

Regionstyrelsen

Yttrande över Trafikverkets rapport Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet över rapporten *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt*.

Sammanfattning

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har remitterat Trafikverkets rapport *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt*, till Region Stockholm för yttrande.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att utreda, förbereda och vidta nödvändiga åtgärder för att ge kommunala och regionala myndigheter möjlighet att komplettera det statliga utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt. Uppdraget grundar sig i ett förslag i betänkandet *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – För tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)*.

I Trafikverkets utredning föreslås att kommuners och regioners ökade inflytande avseende den allmänna trafikplikten hanteras i två separata processer. Om en kommun/region har behov av att utöka kraven i trafikplikten för det statliga utbudet av flyglinjer utöver statens grundutbud, exempelvis i form av fler stolar eller turer, hanteras detta inom ramen för Trafikverkets ordinarie utredningsprocess. Kommunen/regionen kan då i remiss till Trafikverket ansöka om utökade krav. Om en kommun/region har behov av att införa allmän trafikplikt på ytterligare, icke-statliga, flyglinjer så föreslås detta hanteras löpande när kommunen/regionen bedömer att behov uppstår. Trafikverket prövar om förslaget är lämpligt och kommuner och regioner ges befogenheter att själva upphandla och ingå avtal om trafik. Utgångspunkten för båda förslagen är att kommuner och regioner ska ta fullt kostnadsansvar för det kompletterande utbudet och att hanteringen ska vara förenlig med EU:s lufttrafikförordning.

Region Stockholm tillstyrker Trafikverkets utredning och förslagen som ger möjlighet för regioner och kommuner att påverka sin tillgänglighet med flyg.

Bakgrund

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet har remitterat Trafikverkets rapport *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt*, till Region Stockholm för yttrande.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att utreda, förbereda och vidta nödvändiga åtgärder för att ge kommunala och regionala myndigheter möjlighet att komplettera det statliga utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt. Uppdraget grundar sig i ett förslag i betänkandet *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – För tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)*.

Region Stockholm yttrande sig över betänkandet *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – För tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)* den 16 maj 2023 (RS 2023-0214). I yttrandet gav Region Stockholm sitt stöd till utredarens förslag om att ge Trafikverket i uppdrag att vidareutveckla en modell och process som möjliggör ett utökat regionalt inflytande och möjlighet för regionala myndigheter att föreslå och finansiera flyglinjer med allmän trafikplikt. Region Stockholm gav också sitt stöd till utredarens förslag att ge Trafikverket i uppdrag att vidareutveckla tydliga kriterier för det statliga åtagandet avseende flyglinjer med allmän trafikplikt för att tydliggöra förutsättningarna för främst de regionala myndigheterna och intressenterna.

Allmän trafikplikt är krav som en behörig myndighet definierar eller fastställer för att sörja för regelbunden flygtrafik av allmänt intresse som ett flygbolag inte skulle ha något eget kommersiellt intresse av att bedriva utan att få ersättning. Det kan till exempel vara krav på att trafik ska bedrivas alla dagar i veckan, att turer ska avgå eller ankomma vissa tider et cetera.

I Trafikverkets utredning föreslås att kommuners och regioners ökade inflytande avseende den allmänna trafikplikten hanteras i två separata processer. Några av de grundläggande förutsättningarna är att kommuner och regioner ska ta fullt kostnadsansvar för det kompletterande utbudet och att hanteringen ska vara förenlig med EU:s lufttrafikförordning.

Om en kommun/region har behov av att utöka kraven i trafikplikten för det statliga utbudet av flyglinjer utöver statens grundutbud, exempelvis i form

av fler stolar eller turer, hanteras detta inom ramen för Trafikverkets ordinarie utredningsprocess. Kommunen/regionen kan i remiss till Trafikverket ansöka om utökade krav. Om Trafikverket bedömer det möjligt att utöka kraven i den allmänna trafikplikten som kommunen/regionen föreslår beräknar verket vilken kostnad ändringen medför. Därefter tar kommunen/regionen ställning till om de har förutsättningar att ta kostnaden och ingå avtal om medfinansiering med Trafikverket.

Om en kommun/region har behov av att införa allmän trafikplikt på ytterligare, icke-statliga, flyglinjer så föreslås detta hanteras löpande när kommunen/regionen bedömer att behov uppstår. Trafikverket prövar om förslaget är lämpligt och kommuner och regioner ges befogenheter att själva upphandla och ingå avtal om trafik. Kostnader som uppstår med detta alternativ bärs i sin helhet av kommuner och regioner, och det blir således inte en fråga om delad finansiering mellan Trafikverket och kommuner/regioner.

Region Stockholms yttrande

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor och en ledande tillväxt-, kultur- och kunskapsregion och den interregionala tillgängligheten till och från Stockholmsregionen är därför av stor vikt, inte bara för andra regioners näringsliv utan även för Stockholmsregionens regionala utveckling och det näringsliv och stora mängd beslutsfattare som finns här. Stockholmsregionens tillväxtkluster genererar arbetstillfällen, ekonomisk utveckling och bidrar till hela landets utveckling.

Region Stockholm tillstyrker Trafikverkets utredning och förslagen som ger möjlighet för regioner och kommuner att påverka sin tillgänglighet med flyg. Det är positivt att kommuner och regioner ges ett utökat inflytande i frågan, men det är samtidigt viktigt att konstatera att det inte får ske en kostnadsförskjutning från stat till region i frågan om finansieringen.

Region Stockholm vill därutöver lyfta fram att regionen i tidigare remissvar (RS 2023-0213 samt RS 2022-0540) har påpekat att flygets gröna omställning behöver skyndas på med en färdplan. Arlanda ska vara ett internationellt föredöme i utvecklingen av nya elflyg och på sikt en fossilfri luftfart.

Ekonomiska konsekvenser

Trafikverkets förslag innebär inte i sig några kostnader för Region Stockholm. Om Region Stockholm dock skulle nyttja möjligheten att

komplettera det statliga utbudet av flygtrafik uppstår kostnader för Region Stockholm för den tillkommande flygtrafiken.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt

Beslutsexpediering

1. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2025-04-07